Elektrik Devre Temelleri

2024-2025 Bahar Dönemi

Hafta 10 25 Nisan 2025

Sibel ÇİMEN
Umut Engin AYTEN

ELEKTRİK DEVRELERİ

1. Direnç Devreleri

İçinde endüktans ve kapasite elemanı bulundurmayan devrelerdir. Bu tür devrelere belleksiz devreler de denir. Direnç devrelerinden elde eddilen devre denklemleri cebirseldir.

2. Dinamik Devreler

İçinde en az bir kapasite veya endüktans elemanı bulunduran devrelere denir. Dinamik devrelerden elde edilen devre denklemleri diferansiyel veya integro-diferansiyel denklemlerdir.

3. Lineer Devreler

Çarpımsallık ve toplamsallık özelliğini sağlayan devrelere denir.



ELEKTRİK DEVRELERİ

4. Lineer Zamanla Değişen ve Zamanla Değişmeyen Devreler

Bağımsız kaynaklar hariç bir devredeki tüm elemanlar lineer ve en az bir eleman zamanla değişiyorsa bu devrelere lineer zamanla değişen devreler, aksi takdirde lineer zamanla değişmeyen devreler (linear time invariant circuit) denir.

5. Nonlineer Zamanla Değişen ve Zamanla Değişmeyen Devreler

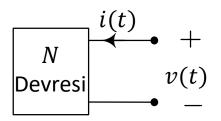
Bağımsız kaynaklar hariç bir devredeki en az bir eleman nonlineer ve en az bir eleman zamanla değişiyorsa bu devrelere nonlineer zamanla değişen devreler, aksi takdirde nonlineer zamanla değişmeyen devreler

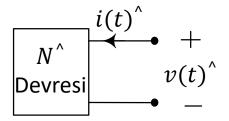
6. Pasif ve Aktif Devreler

Eğer her t anı için enerjisi W(t)≥0 ise pasif devre denir. Eğer en az bir t anı için enerjisi W(t)<0 ise aktif devre denir.

ELEKTRİK DEVRELERİ

EŞDEĞER DEVRELER ve EŞDEĞERLİK KAVRAMI

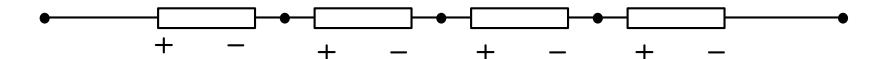




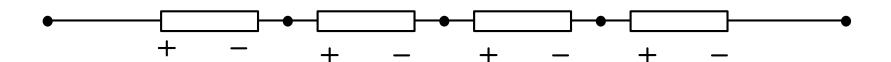
N ve $N^{\hat{}}$ devreleri topolojik olarak birbirinden farklı olabilecek olan devreler olmak üzere;

$$i(t) = i(t)^{\hat{}}$$
 $v(t) = v(t)^{\hat{}}$ ise bu iki devre birbirinin eşdeğeridir.

+ ve – uçlarından sıralı olarak birbirine bağlanan elemanlar seri bağlıdır.



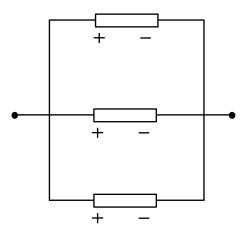
+ ve – uçlarından sıralı olarak birbirine bağlanan elemanlar seri bağlıdır.



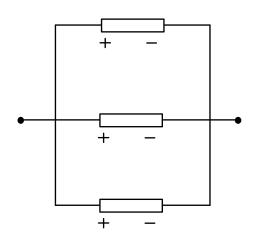
N adet seri bağlı direncin eşdeğeri;

$$R_{1} \qquad R_{2} \qquad R_{3} \qquad R_{N} \qquad R_{eş} \qquad R_{eş} \qquad R_{eş} \qquad R_{eş} \qquad R_{eş} \qquad R_{eş} \qquad R_{es$$

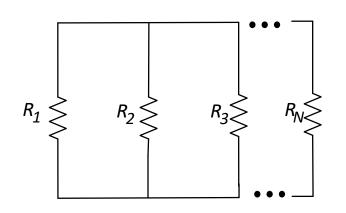
Uçları aynı düğümlere bağlı yani üzerlerinde aynı gerilim olan elemanlar paralel bağlıdır.

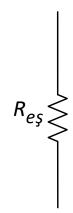


Uçları aynı düğümlere bağlı yani üzerlerinde aynı gerilim olan elemanlar paralel bağlıdır.



N adet paralel bağlı direncin eşdeğeri

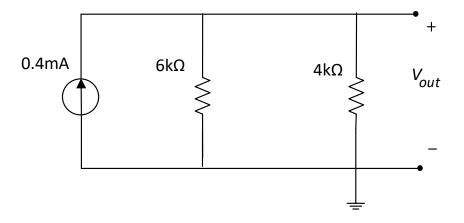




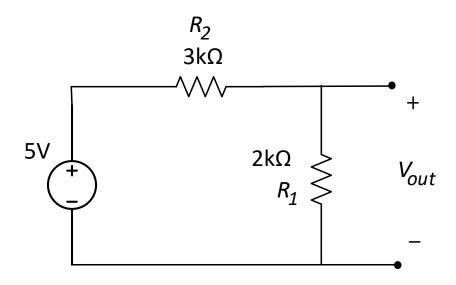
$$\frac{1}{R_{e\S}} = \sum_{k=1}^{N} \frac{1}{R_k} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} + \dots + \frac{1}{R_N}$$

$$G_{e\S} = \sum_{k=1}^{N} G_k = G_1 + G_2 + G_3 + \dots + G_N$$

Örnek: v_{out} gerilimini hesaplayınız.



Örnek: v_{out} gerilimini hesaplayınız.

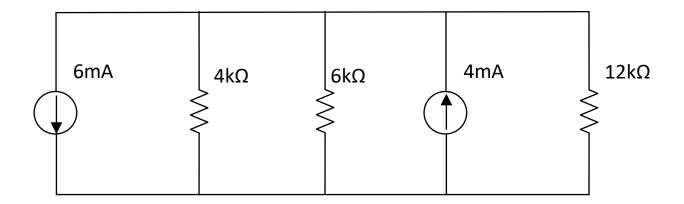


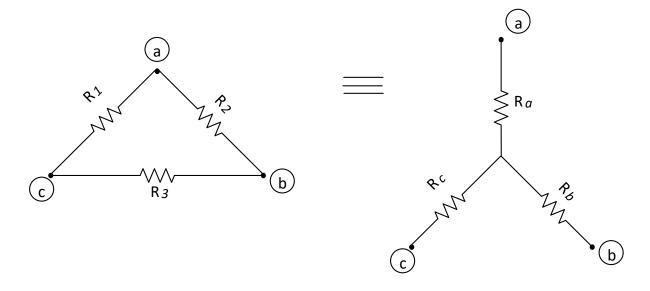
Örnek: P_{vk} Bağımsız gerilim kaynağının gücünü hesaplayınız. $2\mathrm{k}\Omega$ $2\mathrm{k}\Omega$ $10\mathrm{k}\Omega$ $5\mathrm{V}$ $4\mathrm{k}\Omega$ $4\mathrm{k}\Omega$ $10\mathrm{k}\Omega$

-⁄√√√ 2kΩ

9kΩ

Örnek: P_{4k} belirleyiniz.

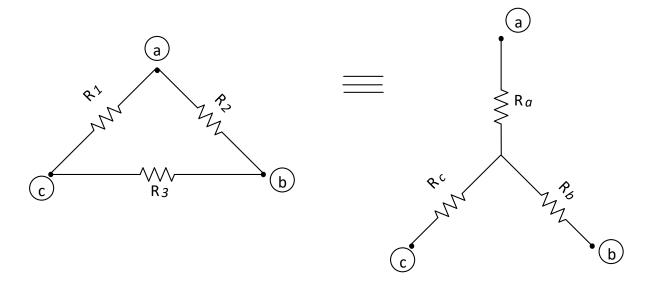




c açık devre iken; (a ve b uçlar)

$$R_{ab} = R_2 \parallel (R_1 + R_3) = R_a + R_b$$

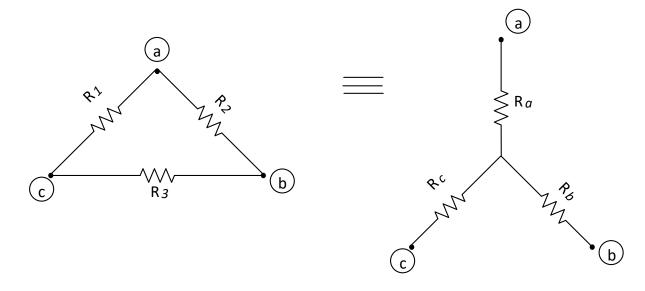
$$R_a + R_b = \frac{R_2(R_1 + R_3)}{R_1 + R_2 + R_3}$$



b açık devre iken; (a ve c uçlar)

$$R_{ac} = R_1 \parallel (R_2 + R_3) = R_a + R_c$$

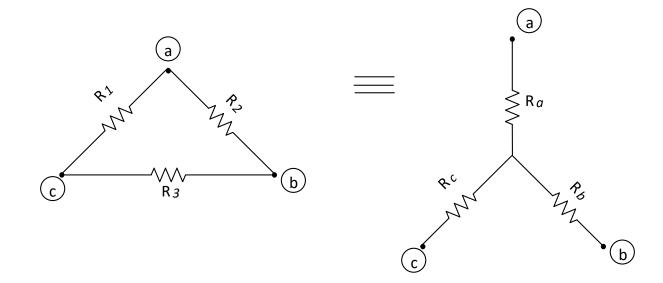
$$R_a + R_c = \frac{R_1(R_2 + R_3)}{R_1 + R_2 + R_3}$$



a açık devre iken; (b ve c uçlar)

$$R_{bc} = R_3 \parallel (R_1 + R_2) = R_b + R_c$$

$$R_b + R_c = \frac{R_3(R_1 + R_2)}{R_1 + R_2 + R_3}$$



$$R_a = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2 + R_3}$$

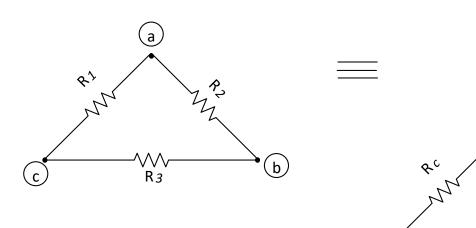
$$R_b = \frac{R_2 R_3}{R_1 + R_2 + R_3}$$

$$R_c = \frac{R_1 R_3}{R_1 + R_2 + R_3}$$

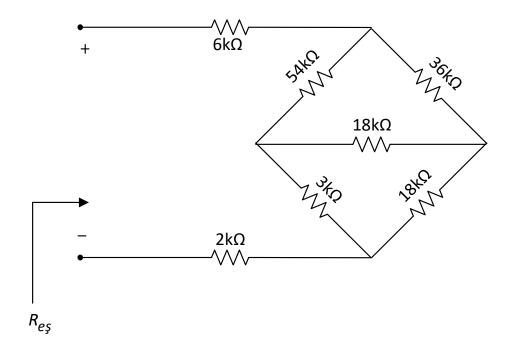
$$R_1 = \frac{R_a R_b + R_b R_c + R_a R_c}{R_b}$$

$$R_2 = \frac{R_a R_b + R_b R_c + R_a R_c}{R_c}$$

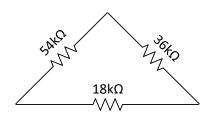
$$R_3 = \frac{R_a R_b + R_b R_c + R_a R_c}{R_a}$$

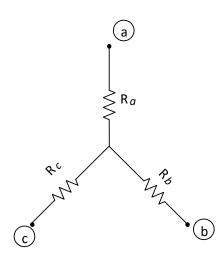


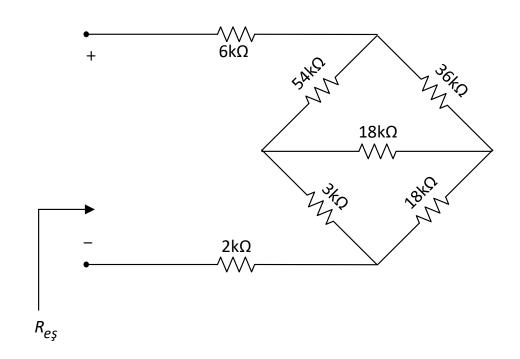
Örnek: $R_{e\S} = ?$



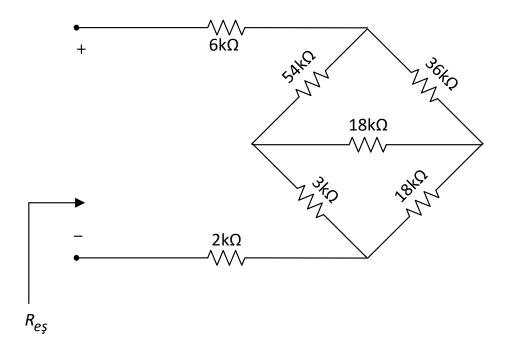
Örnek: $R_{e\S} = ?$

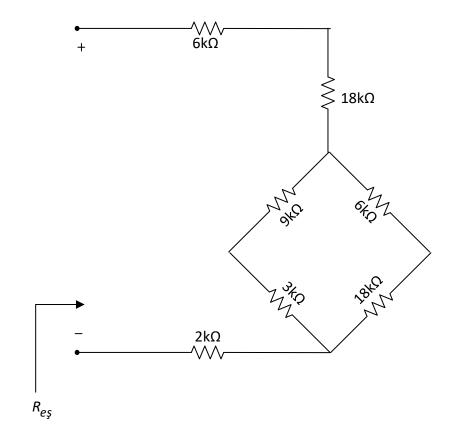




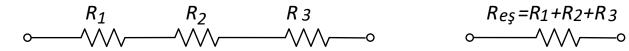


Örnek: $R_{e\S} = ?$





Devre Elemanlarının Seri Bağlanması



$$Res = R1 + R2 + R3$$

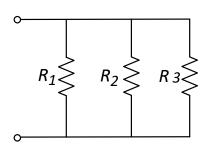
$$L_1$$
 L_2 L_3 $L_{eş}=L_1+L_2+L_3$ \dots

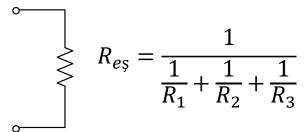
$$C_1$$
 C_2 C_3

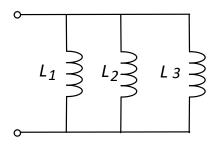
$$C_{e\S} = \frac{1}{\frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3}}$$

$$i_{e_{\S}} = i_1 = i_2 = i_3$$

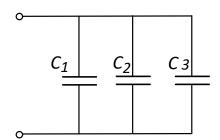
Devre Elemanlarının Paralel Bağlanması





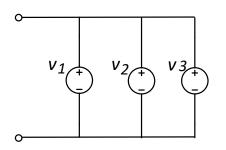


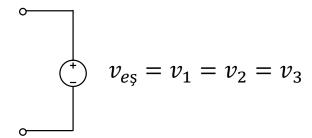
$$L_{e\S} = \frac{1}{\frac{1}{L_1} + \frac{1}{L_2} + \frac{1}{L_3}}$$

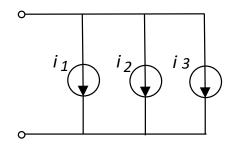


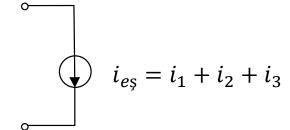
$$C_{e\S} = C_1 + C_2 + C_3$$

Devre Elemanlarının Paralel Bağlanması

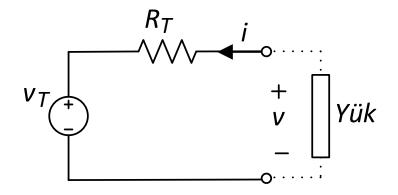


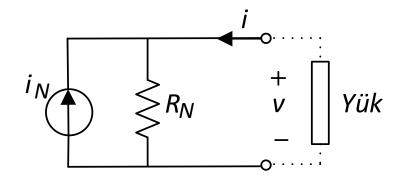






Eşdeğer Kaynaklar ve Kaynak Dönüşümü





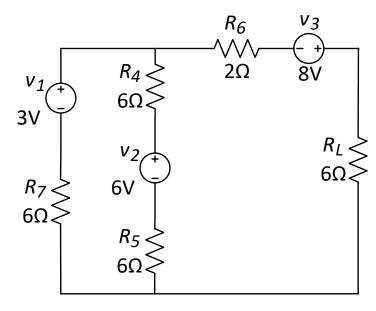
Bu iki devrenin eşdeğer olabilmesi için;

$$R_T = R_N$$

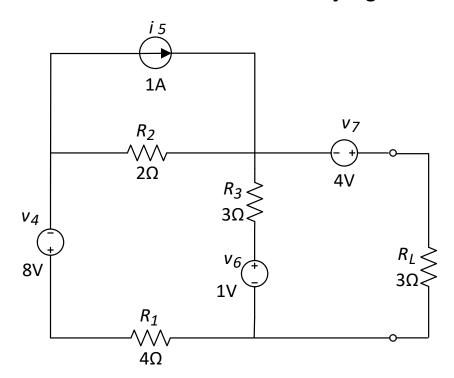
$$v_T = R_N i_N$$

Örnek: Verilen devrenin kaynak dönüşümleri üzerinden çözümünü gerçekleştiriniz.

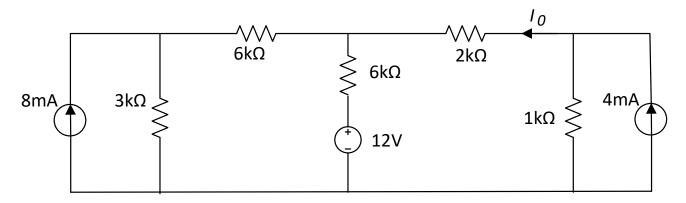
- a. R_L üzerinden geçen akımı hesaplayınız.
- *b.* $p_L = ?$



Örnek: Verilen devrenin Norton eşdeğerini bulunuz.



Örnek: Kaynak dönüşümünden faydalanarak I_0 akımını bulunuz.



Ödev 2 Verilecek!

Teslim Tarihi: 09.05.2025, saat: 23:45